

Jezične igre kao poticaj za razvoj komunikacijskih vještina djece rane i predškolske dobi

Štefčić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:969904>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-16**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Ivana Štefčić

JEZIČNE IGRE KAO POTICAJ ZA RAZVOJ
KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE
DOBI

Završni rad

Petrinja, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Ivana Štefčić

JEZIČNE IGRE KAO POTICAJ ZA RAZVOJ
KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE
DOBI

Završni rad

Mentorica: prof. dr. sc. Vladimira Velički

Sumentorica: Božica Vuić, prof.

Petrinja, rujan 2023.

ZAHVALE

Zahvaljujem mentorici prof. dr. sc. Vladimiri Velički i sumentorici Božici Vuić, prof. koje su uložile svoje vrijeme i trud prilikom pisanja ovoga završnog rada. Hvala vam na svim ukazanim pogreškama i dobronamjernim savjetima koje ću nastojati primjenjivati u daljnjem obrazovanju.

Hvala mojoj obitelji, pogotovo roditeljima koji su mi omogućili ovo životno iskustvo i obrazovno postignuće koje je moja cjeloživotna svojina. Hvala im što su me podržavali u trenutcima kad nisam vjerovala u samu sebe. Također, zahvaljujem se svomu partneru Denisu što me je podržavao i pomagao mi u svakom koraku moga obrazovanja.

Hvala vam na svemu jer danas ne bih bila ovo što jesam da nije bilo vas!

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Igra.....	3
3. Jezik.....	4
4. Komunikacija	5
4.1 Vrste komunikacije	6
4.2 Komunikacijske vještine	7
5. Jezične igre	7
5.1 Uloga jezičnih igara	8
5.2 Igre kojima se razvija govor	8
5.2.1. Primjer jezičnih igara za poticanja razvoja djetetova govora	9
6. Istraživanje	12
6.1 Opis uzorka	12
6.2 Opis instrumenta istraživanja	12
6.3 Cilj i problem istraživanja	13
6.4 Hipoteze istraživanja	13
6.5 Upitnik za odgojitelje i studente	13
6.6 Rezultati i rasprava upitnika	15
6.7 Zaključna promišljanja.....	26
Zaključak	27
Literatura	28
Prilozi i dodatci.....	29

Sažetak

Osnova svake komunikacije jest govor. Govor je jezična djelatnost koja je ljudima urođena. Usvajanje govora događa se spontano, u poticajnom okruženju čestim ponavljanjem i interakcijom s drugima. Upravo pomoću govora i interakcijskih odnosa razvijamo našu komunikaciju. Stoga je komunikacija sredstvo poučavanja, izražavanja ideja i mišljenja, građenja odnosa, a njezino razvijanje jedna je od najvažnijih životnih vještina. Naime, kroz igru i zajednička druženja s vršnjacima djeca uče razvijati svoje komunikacijske sposobnosti i vještine. Uloga odgojitelja i roditelja upravo je pružanje kvalitetnoga modela koji djeca promatraju i nastoje oponašati.

Igra je ključ uspješne djetetove izobrazbe i njegova odrastanja. Ona je najzastupljenija i najvažnija aktivnost u dječjim životima. Tijekom igre dijete mašta, istražuje te uči na najlakši način. Jezične su igre kreativni načini za poticanje razvoja govora djece rane i predškolske dobi. Provede se na mnoštvo zanimljivih načina pa djeca rane i predškolske dobi za njih pokazuju osobit interes. Osim što potiču razvoj govora, također potiču pozitivnu atmosferu i kognitivnu uključenost djeteta tijekom provođenja aktivnosti.

U istraživačkom dijelu rada provedeno je kratko istraživanje s ciljem utvrđivanja važnosti primjene jezičnih igara kod djece rane i predškolske dobi. Analizirana je anketa čiji su ispitanici bili odgojitelji i studenti ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Istraživanje je provedeno *online*, anketnim obrascem, a dobiveni su rezultati statistički obrađeni.

KLJUČNE RIJEČI: igra, komunikacija, komunikacijske vještine, jezične igre, razvoj govora, djeca

Summary

The basis of all communication is speech. Speech is a linguistic activity that is innate to humans. Speech acquisition occurs spontaneously in a stimulating environment through frequent repetition and interaction with others. It is through speech and interactive relationships that we develop our communication. Therefore, communication is a means of teaching, expressing ideas and opinions, and building relationships, and its development is one of the most important life skills. Namely, through play and socializing with peers, children learn to develop their communication abilities and skills. The role of educators and parents is precisely to provide a quality model that children observe and strive to imitate.

Play is the key to a child's successful education and growth. It is the most common and important activity in children's lives. During the game, the child imagines, explores, and learns in the easiest way possible. Language games are creative ways to stimulate the speech development of early and preschool children. They are spent in many interesting ways, so children of early and preschool age show a special interest in them. In addition to encouraging speech development, they also encourage a positive atmosphere and the child's cognitive involvement during activities.

In the research part of the paper, research was conducted with the aim of determining the importance of using language games with children of early and preschool age. A survey was analyzed, the respondents of which were teachers and students of early and preschool education. The research was conducted online using a survey form, and the obtained results were statistically processed.

KEYWORDS: play, communication, communication skills, language games, speech development, children

1. Uvod

Riječ *igra* jedna je od najljepših imenica hrvatskoga jezika čije podrijetlo seže još iz praslavenskoga jezika (jьgra), a u staroslavenskom (igrь) se približava svome današnjem izrazu. Kao izvorno značenje ovoga leksema Anić (2001) navodi kako je to *spontana intelektualna i tjelesna aktivnost djeteta kao sastavni dio odrastanja i razvijanja ličnosti*. (Anić, Silić, 2001)

Igra nije namijenjena samo djeci. Kao što je poznato, u ljudskoj je prirodi da se čovjek igra cijelog života, no najvažnije i najveće značenja igre ogleda se upravo u djetinjstvu. Igra je ključna za emocionalni, tjelesni i duhovni razvoj, nadalje važna je i za spoznajni razvoj, kao i za usvajanje vještina socijalizacije i pravilnoga ponašanja. Uloga igre u djetinjstvu očituje se u poticanju dječjeg osmijeha, razbibrige i mašte. Dijete ima snažnu potrebu za igrom. Dijete u igri istražuje svijet oko sebe, upoznaje sebe i svoje mogućnosti te razvija svoje govorne, jezične i komunikacijske kompetencije.

U petom poglavlju Priručnika za prepoznavanje i obrazovanje djece s jezičnim teškoćama navode se temeljne razlike između jezika, govora i komunikacije. U tom poglavlju autorice ističu da je jezik sustav koji se najčešće koristi u govoru. Osim govorom, jezik može biti prenesen pisanim putem ili dodirrom uz pomoć taktilnih znakova što nam ukazuje na osnovnu odvojenost jezika od govora. Kada je jezik lišen govora, komunikacija se dalje nastavlja zbog same interakcije i komunikacije osobe s okolinom. S razvojnog gledišta, djeca uspostavljaju interakciju s okolinom od samog rođenja, uglavnom pogledima i osmijehom, odnosno komuniciraju s okolinom a da jezik pritom još nije usvojen. (Kuvač Kraljević, ur., 2015)

Stoga, najbolji način na koji odgojitelji, roditelj i odrasli mogu utjecati na govorni razvoj djece jest primjenom jezičnih igara kao dijelom zajedničkih dnevnih aktivnosti. Djeca silno vole izazove, pronalaženja rješenja, otkrivanje zagonetki, razne igre prstima i pjesmice, a upravo su to neki od načina uporabe jezičnih igara u radu s djecom. Pomoću jezičnih igara djeca uče aktivno slušati, pravilno govoriti, čitati i pisati. Igra također stvara pozitivno ozračje koje omogućuje djeci da bez straha od pogrešaka zajedno u interakciji s drugom djecom usvoje određeni jezični sadržaj. Djeca međusobno potiču jedna drugu i pomažu si pa igra ne samo da ima velik utjecaj na razvoj socijalnih interakcija među djecom nego utječe i na razvoj emocija i empatije. Veliku ulogu u uporabi jezičnih igara kod rane i predškolske dobi djece imaju prije svega odgojitelji, potom i roditelji. Oni su važan čimbenik u poticanju razvoja govorne

kompetencije, a u tome su najbolja pomoć priručnici s primjerima jezičnih igara hrvatskih i stranih autora.

U završnom radu naslovljenom „Jezične igre kao poticaj za razvoj komunikacijski vještina djece rane i predškolske dobi“ pobliže će se objasniti dobrobiti i važnost provođenja jezičnih igara s djecom rane i predškolske dobi. Također, u sklopu završnog rada provedeno je istraživanje čiji je glavni cilj bio utvrditi važnosti primjene jezičnih igara u svakodnevnom radu s djecom rane i predškolske dobi. Online anketa bila je namijenjena odgojiteljima i studentima ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Na temelju analiziranih rezultata utvrđeno je da ispitanici uživaju u provedbi jezičnih igara te ih smatraju dobrim alatom za govornu, jezičnu i komunikacijsku izobrazbu djece.

2. Igra

Igra je jedna od osnovnih ljudskih aktivnosti. Davno je uočeno da je čovjek *homo ludens* – biće koje se igra. (Šego, 2009: 121)

Igra je neizostavni dio dječjeg života i ona ima više različitih uloga. Ne samo da potiče djecu da se oslobode stresa, nervoze i napetosti nego također potiče radost i sklad u njihovim životima. Dijete u igru spoznaje svijet oko sebe, a igra je također važna karika u procesu učenja i odgajanja. Igra je ključni poticaj dječjoj socijalizaciji. Na početku, kad dijete kreće u vrtić, ono nema sklonost zajedničkom radu s drugom djecom. U tom razdoblju odgojitelji i roditelji, imaju važnu ulogu u poticanju djece na zajedničku igru.

Igru rane i predškolske djece možemo podijeliti na dvije razine: kognitivna (spoznaja) i socijalna (društvena). Uzimajući u obzir kognitivnu razinu igre, dječja igra može biti simbolička, funkcionalna, konstruktivna te igra s pravilima. Svaka od navedenih ima znatnu i specifičnu ulogu u djetetovu razvoju, u igri dijete istražuje, upoznaje sebe i okolinu oko sebe, doživljava i razvija emocije, rješava probleme te razvija kreativnost i maštu. Djeca svoja prva znanja i vještine uče upravo spoznajnom igrom. U spoznajnoj igri djeca uče o načinu rukovanja predmetom, nastoje održati zajedničku suradnju te uviđaju važnost pravila i njihovih pridržavanja. Druga razina igre, društvena, ima za cilj potaknuti djecu na socijalizaciju. Prema Vasta i suradnici (1998: 606) društvena (socijalna) razina igre dijeli se na promatranje, samostalnu igru, usporednu igru, povezujuću igru i suradničku igru.

Tablica 1. *Vrste igara s obzirom na spoznajnu (kognitivnu) razinu (prema Vasta i suradnici, 1998.)*

Vrsta	Opis
Promatranje	Gledanje drugih kako se igraju bez uključivanja drugih u igru.
Samostalna	Samostalno i nezavisno igranje bez pokušaja približavanja drugoj djeci.
Usporedna	Igranje pokraj druge djece sa sličnim materijalima, ali bez pravog druženja ili suradnje.
Povezujuća	Igranje s drugom djecom nečeg svima bliskog, ali bez podjele rada ili podređenosti nekom općem cilju.

Suradnička	Igranje u grupi koja je stvorena radi obavljanja neke aktivnosti ili postizanja nekog cilja, gdje su postupci pojedinih članova usklađeni radi ostvarenja zajedničkog cilja.
------------	--

Na početku integracije djeteta u odgojnu skupinu igra se temelji na promatranju. U fazi prilagodbe dijete promatra svoje roditelje i odgojitelje u igri. Kako se dijete postupno navikava na okolinu, tako i igra postaje spontana, odnosno dijete se počinje zanimati za okolinu u kojoj se nalaze igračke i materijale koji ga okružuju. Uz igračke se počinje samostalno igrati. Dijete istražuje materijale koji se razlikuju po zvuku, teksturi, boji i obliku. Igrom na tepihu dijete započinje usporednu igru s ostalom djecom u skupini. Djeca se igraju jedni pored drugih, no ne ostvaruju nikakav suradnički kontakt. Kako djeca rastu i napreduju, tako se javlja intenzivna potreba za povezujućom igrom, sklapanjem prvih prijateljstava i samom komunikacijom. U povezujućoj igri djeca stvaraju kontakte jedni s drugima, započinju razgovor, izmjenjuju igračke i smiješe se, no bez potrebe za postizanjem nekog dogovorenog zajedničkog cilja. Dječji rad i igra u svrhu postizanja zajedničkoga cilja javlja se u dobi od šest i sedam godina. U suradničkoj igri djeca samostalno raspoređuju zadatke, pokušavaju zajednički riješiti problem i rade sve u zajednici s ciljem postizanja određenog cilja. Dječja suradnja i komunikacija presudna je za postizanje određenog cilja. Dakle, uloga igre ogleda se u razvoju jezika, govora, komunikacije, predčitalačkih vještina i u razvoju pismenosti kod djece rane i predškolske dobi. U daljnjem dijelu teksta bit će objašnjena važnost jezika.

3. O jeziku

Jezik je sustav koji se sastoji od skupa znakova i skupa pravila kojima se ti znakovi povezuju i čijim se povezivanjem postiže određeno značenje. Važno je napomenuti kako ostvarajem jezika, nekom izgovorenom riječi ili cjelinom, ljudsko biće sam izričaj upotpunjava neverbalnom komunikacijom u vidu pokreta tijela, držanja, grimasa na licu i slično.

Jezik je jedinstvena ljudska pojava, apstraktan sustav znakova koji poglavito služi za sporazumijevanje iako ima i brojne druge uloge poput poimanja svijeta, sredstva djelovanja, sredstva stvaranja, sredstva poistovjećivanja itd. (Jelaska, 2005: 128)

Pragmatični ostvaraj jezika vidljiv je u četirima osnovnim jezičnim djelatnostima, a to su slušanje, govorenje, čitanje i pisanje. Provođenje jezičnih djelatnosti omogućuje lakše

usvajanje jezičnih pravila i sadržaja. Od djetetova rođenja potiče se razvoj prve jezične djelatnosti, slušanja, raznim aktivnostima kao što su slušanje priča, slušanje glazbe, slušanje smjera iz kojeg zvuk dolazi, slušanje tišine i glasa roditelja ili odgojitelja. Dijete se potiče na aktivno slušanje jer upravo na taj način razvija i poboljšava komunikaciju. Slušanje je prva jezična djelatnost u nizu i važno je za razvoj svih kasnijih djelatnosti koje nam dolaze. Stoga je važno napomenuti da jezične djelatnosti ne mogu jedna bez druge te da se međusobno nadopunjuju.

Govor je temelj ljudske komunikacije i značajan je za cjelokupan djetetov razvoj. (Velički, Katarinčić, 2014: 8)

Kod djece se govor razvija i prije prve izgovorene riječi jer mala djeca komuniciraju sa svijetom koji ih okružuje izrazom lica, grimasama, osmjehom ili pak plačem i gukanjem. Za razvoj govora veliku važnost imaju odgojitelji i roditelji koji trebaju biti dobar govorni model jer djeca slušaju i oponašaju odrasle.

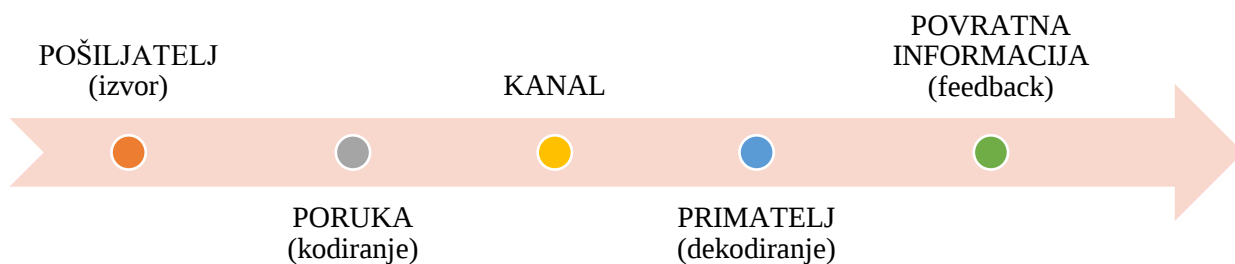
Najbolji način usvajanja čitanja dijaloško je čitanje (Čudina-Obradović, 2002) između odgojitelja i djece. Dijaloškim čitanjem djeca imaju uvid u ilustracije, fotografije i materijal unutar knjige te tako još više razvijaju interes za zajedničku čitalačku aktivnost.

Pisanje je najsloženiji ostvaraj jezika jer podrazumijeva poznavanje slovnog sustava te usvajanje gramatičkih i ortografskih pravila i normi jezika. Potrebno je poticati djecu na vježbanje pokretljivosti šaka i prstiju jer usavršavanjem tih pokreta dijete poboljšava svoje pisanje. Najbolja metoda za razvoj koordinacije šake i prstiju, fine motorike i grafomotorike je ples pisanja (Oussoren, 2007). Ples pisanja omogućuje djeci nježne, graciozne i jasne pokrete šake koji stvaraju dobru predispoziciju za aktivnost pisanja.

Jezik ima važnu ulogu u procesu socijalizacije i razvoja međuljudskih odnosa. Međusobnom komunikacijom ljudi se upoznaju, produbljuju prijateljstva te obogaćuju svoja iskustva i znanja. Važnost i funkcija komunikacije bit će opisana u daljnjem tekstu.

4. Komunikacija

Pojam komunikacija potječe od latinske riječi *communicatio* što znači razgovor, priopćenje ili komunikacija. Stoga je komunikacija, ukratko, proces sporazumijevanja, prijenosa informacija, misli, ideja i osjećaja između dvaju ili više sudionika u komunikacijskom procesu.

Grafički organizator 1. Komunikacijski proces

Komunikacijski proces sastoji se od pošiljatelja čiji je cilj prenijeti informaciju primatelju pomoću određenoga komunikacijskog kanala. Kada primatelj primi i protumači poruku, tada kao potvrđan odgovor šalje povratnu informaciju (engl. *feedback*). Povratnom informacijom zapravo obavještava pošiljatelja da je poruka uspješno isporučena.

4.1. Vrste komunikacije

Komunikacija se dijeli na četiri osnovne vrste, a to su usmena ili verbalna, pismena, neverbalna i paraverbalna komunikacija.

Verbalna komunikacija odnosi se na prenošenje poruke kao izgovorene riječi, odnosno prenošenje poruke govorom. Ovakav način komunikacije omogućuje nam komuniciranje sa sudionikom oči u oči i rješenje je eventualnih nejasnoća i problema. Drugi oblik komunikacije, pismenim načinom, odnosi se na sve napisane riječi, bilo na papiru ili pak pomoću novih medija, odnosno elektronički. Važno je napomenuti da su prvi pisani oblici komunikacije bili u obliku slikovnoga pisma (razni simboli) urezani u pećinama.

Veliku važnost izgovorenim riječima uvelike daje i neverbalna komunikacija.

Neverbalna komunikacija podrazumijeva kontakt očima, izraz lica, stav i položaj tijela, gestikulaciju rukama, ton glasa kao i dodir. Osobni izgled također možemo ubrojiti u jednu vrstu neverbalne komunikacije. Stil odijevanja ostavlja dojam na sugovornike koji može utjecati na cjelokupno izlaganje. (Borovac Zekan, Gabrić, 2021: 143)

Neverbalna komunikacija nadopunjuje verbalnu pa se može reći da verbalna komunikacija ne može bez neverbalne. Posljednji oblik komunikacije, paraverbalni, odnosi se na sve elemente vokalizacije koji nisu uključeni u fonološki opis govora. To su svi popratni

zvukovi koji nisu riječi, poput smijeha, šaputanja i slično, a također se odnose i na vrednote govorenog jezika.

4.2. Komunikacijske vještine

Komunikacija se kod djece razvija postupno, djeca oponašaju govor, način komuniciranja te neverbalne geste modela kojima su okruženi, najčešće su to odgojitelji i roditelji. Velik poticaj za razvoj komunikacije kod djece imaju vršnjaci. Važno je napomenuti kako djeca rane i predškolske dobi upravo socijalnim interakcijama razvijaju i poboljšavaju svoje vještine komuniciranja. Među najvažnijim komunikacijskim vještinama koje treba poticati kod djece aktivno su slušanje, asertivno izražavanje, sloboda u izražavanju te postavljanju pitanja. Djecu od najranije dobi treba poticati na razvoj komunikacijskih vještina. Načina poticanje djeteta na razvoj komunikacijskih vještina uključuje oponašanje vokalizacije, postavljanje jednostavnih pitanja, slušanje kratkih priča, igranje uloga, dijaloško čitanje, opisivanje fotografija i jezične igre. Sljedeće poglavlje opisuje jezične igre i njihovu važnost za djecu rane i predškolske dobi.

5. Jezične igre

Jezične igre dobar su način razvijanja jezičnih kompetencija, osobito jezično-komunikacijskih kompetencija jer djeca uče igrajući se, oponašajući situacije iz života - razvijaju svoje jezične sposobnosti i tako razvijaju svijest o dobrom govorenju, pisanju, čitanju te razumijevanju. (Aladrović Slovaček, 2018: 16)

Upravo je stoga vrlo važno provoditi jezične igre od najranije djetetove dobi kako bi djeca pomoću glavne funkcije, igre, naučila usvajati određene jezične sadržaje. Jezične igre djeci su vrlo zanimljive pogotovo kada samu izvedbu učinimo inovativnom i kreativnom, pa tako možemo u igru uključiti razne materijale koji provode zvuk, štapne ili guinol lutke te tehnologiju koja nas okružuje. Zadaća je svakog odgojitelja i roditelja poticati i razvijati govorne kompetencije djece, a to je moguće svakodnevnom uporabom jezičnih igara. Djecu treba zainteresirati pomoću raznih materijala i važno je sve prilagoditi djetetovim željama, potrebama, interesima i dobi. Odgojitelj ima vrlo važnu ulogu u provedbi jezičnih igara jer osim što ih samostalno prilagođava i odabire, on također ima ulogu suigrača u samoj provedbi igre. Jezične se igre dijele s obzirom na sadržaj koji se želi postići ili sadržaj koji se želi usvojiti.

Glavna podjela jezičnih igara s obzirom na konkretan sadržaj koji se želi postići temelji se na jezičnim djelatnostima, a to su jezične igre slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. Isto tako postoji podjela jezičnih igara na fonološke, morfološke i jezične igre koje su usmjerene na gramatičke sadržaje. Postoje i leksičke igre koje potiču bogaćenje rječnika dok pravopisne igre djecu usmjeravaju na pravilnu uporabu interpunkcijskih znakova, bilježenje jata ili pak na pravilno pisanje velikog i malog slova. U daljnjem tekstu bit će objašnjena uloga i važnost provedbe jezičnih igara.

5.1. Uloga jezičnih igara

Igra ima vrlo veliku ulogu u dječjim životima. To je najzastupljenija i osnovna dječja djelatnost kroz koju dijete spoznaje i uči o svijetu koji ga okružuje. Jezične igre kao takve omogućuju odgojitelju zanimljiv način poučavanja jezika igrom i zabavom. Djeca provedbom jezičnih igara u odgojno-obrazovnim ustanovama lakše, brže i na puno zanimljivije načine usvajaju jezično znanje. Igra ne samo da stvara pozitivno ozračje u odgojnoj skupini nego stvara i koheziju među djecom te promiče njihovu suradnju. Isto tako, igra promiče njihov kognitivni i socijalni napredak u osobnosti. Djetetu je vrlo važno osjetiti se sigurnim u okružju, ali i prihvaćenim. Odgojitelji bi trebali neprestano poticati svu djecu na uključivanje u igru, a posebno onu malo manje otvorenu djecu. Tako se djeca međusobno povezuju i oslobađaju. Kao što je već spomenuto, jezične igre značajno pridonose razvoju jezično-komunikacijske kompetencije te samom razvoju komunikacijskih vještina. Osim jezičnih igara, važnu ulogu u razvoju dječjih komunikacijskih i govornih vještina imaju vršnjaci. Učestalom uporabom jezičnih igara odgojitelji potiču razvoj komunikacije kod djece, povezuju ih i pomažu poboljšati njihove socijalne interakcije. Kod odabira jezičnih igara, odgojitelji i roditelju trebaju obratiti pažnju na dob djece i njihove intelektualne sposobnosti. Djeca vrlo rado prihvaćaju i ponavljaju igre. Najbolji primjeri jezičnih igara koje djeca rado prihvaćaju su pokvareni telefon, razne igre otkrivanja zvuka ili skrivenih predmeta, dobro poznate malešnice i igre prstima, šarene slikopriče te jezikolomilice. Jezičnim igrama potičemo djecu na aktivno slušanje sugovornika i prije svega unaprjeđujemo razvoj govorne kompetencije.

5.2. Igre kojima se razvija govor

Govorenje je druga jezična djelatnost i prethodi usvajanju jezične djelatnosti slušanja. Govoru se od samoga rođenja mora posvetiti posebna pozornost jer upravo se govorenjem dijete

uključuje u svijet, zadovoljava svoje socijalne potrebe i izražava sebe. Djeca već od najranije dobi počinju komunicirati s okolinom koja ih okružuje. Prva je faza kričanja koja je izražena kod djece od rođenja pa sve do drugog mjeseca života kada dijete izražava osjećaj ugone ili neugode jednostavnim grčenjem ili opuštanjem mišića. Zatim, od drugog do četvrtog mjeseca, nastaje faza gukanja u životu jednog novorođenčeta kada dijete proizvodi glasove gu, ge, ga. Završne su faze brbljanja i slogovnoga gukanja tijekom kojih djeca uspješno spajaju dva sloga i proizvode riječi čije značenje najčešće prepoznaju roditelji ili djetetove bliske osobe. Dijete od samoga rođenja ima potrebu govorenja i upravo ga roditelji i odgojitelji trebaju usmjeravati na razvoj vokabulara i komunikacijskih vještina kako bi dijete postalo dobar govornik. Važnu ulogu za razvoj govora kod djece imaju odrasli, ponajviše odgojitelji i roditelji koji su im uzor. Odgojitelji i roditelji trebali bi obratiti veliku pažnju na vlastiti govor. Iako je njihov govor prilagođen djeci, oni bi trebali pravilo, glasno, izražajno i bez učestalog tepanja svakodnevno komunicirati. Uspješan jezični razvoj zahtijeva od odgojitelja kontinuirano uključivanje jezičnih igara u radu s djecom. Važnost je jezičnih igara upravo u unaprjeđivanju razvoja govornih organa i njihovoj pripremi za samu uporabu govora. Jezične je igre dobro provoditi u manjim grupama kako bi djeca međusobno dolazila u kontakt, no isto tako moguća je provedba i pojedinačno. Individualna provedba jezičnih igara omogućuje odgojitelju da uspostavi bliskost s jednim djetetom, a ako odgojitelj uočio odstupanje ili poteškoću u djetetovu govoru, tada je moguće to odstupanje pravodobno ublažiti ili ispraviti.

5.2.1. Primjer jezičnih igara za poticanje razvoja djetetova govora

1. Pričaj mi priču

Cilj igre: aktivno govorenje, slaganje fabule

U jednoj skrivenoj vreći nalaze se razni predmeti: novac, lutka, boca, pismo, igračke, bilježnica, olovka... Djeca se nalaze u krugu sjedeći na tepihu jedan do drugoga. Odgojiteljica ide od jednog do drugog djeteta, svako dijete izvlači jedan predmet i umeće u priču koju je započela odgojiteljica, npr. *U dalekom selu...* Zadatak djece je u jednoj rečenici spojiti svoj izvučeni predmet sa samom pričom. (Aladrović Slovaček, 2018)

2. Slikopriča

Cilj: aktivno govorenje i slušanje

Odgojitelj pripremi fotografije za djecu te im ih podjeli na proučavanje. Djeca imaju zadatak prepričati događaje onoga što se dogodilo ili što oni smatraju da se događa na fotografiji. Aktivnost se može provoditi kao samostalna, u paru ili manjoj grupi. (Aladrović Slovaček, 2018)

Slika 1. *Primjer slikopriče (Izvor:*

<https://kucnivrtic.wordpress.com/2020/04/09/uskrsne-slikoprice/>; pristupljeno 8. travnja 2023.)

3. Uhvati glas

Cilj: razvoj fonemskog sluha

Fonemski sluh odnosi se na prepoznavanje fonema, odnosno glasova u riječi. Dijete prepoznaje svaki izgovoren ili napisan fonem u određenoj riječi te povezuje njegov pisani znak i odgovarajući glas. Fonemski je sluh vrlo važan za usvajanje vještina čitanja i pisanja.

Odgojitelj ili roditelj izgovara niz riječi, a dijete treba pljesnuti dlanovima kada čuje unaprijed određeni dogovoreni glas u nizu. U nizu riječi, kada dijete čuje unaprijed određeni glas, mora ga „uhvatiti“, odnosno dijete pljesne, a kada toga glasa nema – dijete pažljivo sluša i ne plješće.

Primjer:

„Kada čuješ glas [š], zaplješćeš dlanovima: sok, šaka, mašta, mast, njuška, miš, sirup, list, lišće...“ (Posokhova, 2009)

4. Nastavi niz

Cilj: razvoj fonološke svjesnosti

Fonološka svjesnost sposobnost je djeteta da prepozna slogove unutar određene riječi, da prepozna riječi kao dijelove rečenica te da uoči i samostalno osmisli rimovane riječi. Važnost fonološke svjesnosti ogleda se u svladavanju vještine čitanja i bogaćenjem rječnika kod djece.

Djeci se izgovara do pet riječi koje započinju istim glasom. Zadatak je djece primijetiti glas kojim započinje svaka riječ u nizu te nadovezati niz s pet novih riječi koje počinju istim glasom.

Primjer:

Odgojitelj: ruka, raketa, rame rijeka, ravnalo, rukavica.

Dijete: rep, riba, rak... (Posokhova, 2009)

5. Od repa do glave

Cilj: Proširivanje rječnika, slogovna analiza riječi

Slogovna analiza riječi odnosi se na sposobnost djeteta da rastavi riječi na slogove te da prepozna riječi iz zadanih slogova. U ovom zadatku djeca imaju naopako okrenute slogove, a njihov je zadatak uočiti slogove i prepoznati riječ u njima. Na ovaj način djeca pospješuju vještine početnoga čitanja.

Recite djetetu: „Pogodi koju sam riječ zamislila. Izgovorit ću je naopako.“ Djeci ponudite jednostavne primjere poput „zako“ (koza), „ćaku“ (kuća), „dem“ (med). Potom djetetu pružite dovoljno vremena da razmisli i tada izgovara riječ koju smatra da je odgojitelj izrekao. (Posokhova, 2009)

6. Istraživanje

6.1. Opis uzorka

Istraživanje je provedeno putem anketnog obrasca među odgojiteljima i studentima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području Sisačko-moslavačke županije. Anketa je provedena elektronički, čime je ispitanicima omogućen pristup anketi *online*. Dobiveni su rezultati korišteni za pisanje ovoga rada.

U istraživanju je sudjelovalo 55 ispitanika u dobi od 21 do 64 godine. U uzorku je bilo 55 ispitanika ženskog spola. Od toga njih 70,4 % odgojitelja djece rane i predškolske dobi, njih 18,7 % studenta, 7,4 % učitelja, 1,9 % sportskih trenera te 1,9 % logopeda. Od studenata koji su sudjelovali u istraživanju, 88,9 % studira preddiplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, 7,4 % studira diplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, a 3,7 % studenata pohađa integrirane preddiplomske i diplomske sveučilišne Učiteljske studije.

Od ukupno 55 njih 7,4 % ima 15 – 20 godina radnog staža, 11,1 % ima 10 – 15 godina radnog staža, 13 % njih ima 1 – 5 godina radnog staža, 14,8 % 5 – 10 godina staža, 22,2 % više od 20 godina radnog staža te najviše njih s 0 godina radnog staža, 31,5 %. Najčešći završeni studij kod uzoraka jest studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Petrinji, Visoka učiteljska škola u Petrinji, Učiteljski fakultet u Čakovcu, Pedagoška akademija Zagreb, Filozofski fakultet djece predškolske dobi, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu te Katehetski institut KBF-a Zagreb.

6.2. Opis instrumenta istraživanja

Instrument istraživanja bila je *online* anketa koja se sastojala od 22 pitanja. Od toga se 7 pitanja odnosi na opće informacije o ispitaniku te 15 pitanja koja su usmjerena na važnost provođenja jezičnih igara s djecom ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Na neka od postavljenih pitanja bio je moguć veći broj odgovora, odnosno izborom broja od 1 do 5 na ljestvici Likertova tipa pri čemu je broj 1 značio „uopće se ne slažem“ do broja 5 – „u potpunosti se slažem“. Anketa je bila anonimna, a svi dobiveni podatci uporabljeni su isključivo za potrebe pisanja ovoga završnog rada.

6.3. Cilj i problem istraživanja

Cilj je ovoga istraživanja utvrditi uporabljaju li odgojitelji i studenti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja jezične igre u radu s djecom rane i predškolske dobi. Isto tako, ovim je istraživanjem bilo važno senzibilizirati odgojitelje i buduće odgojitelje na učestalu uporabu jezičnih igara i dobrobit njihove uporabe. Problem istraživanja proizišao je iz sljedećih pitanja:

1. Utječu li odgojitelji provođenjem jezičnih igara na jezični razvoj djece?
2. Utječe li učestalost izvođenja jezičnih igara na razvoj djetetova govora?
3. Utječe li govor odgojitelja na dječji govor?

6.4. Hipoteze istraživanja

1. Odgojitelji smatraju jezične igre važnim za razvoj djetetova govora.
2. Odgojitelji trebaju učestalo provoditi jezične igre u radu s djecom.
3. Odgojitelji trebaju biti dobri govorni uzori.

6.5. Upitnik za odgojitelje i studente

Upitnik namijenjen odgojiteljima i studentima sastojao se od 22 pitanja. U prvom dijelu upitnika početnih 7 pitanja odnosilo se na opće informacije o uzorku. Opći dio upitnika sadrži podatke kao što su dob i spol ispitanika, njihovo zanimanje, ako su studenti, potrebno je bilo označiti kojeg studija, ime završenog studija, godine radnog staža i trenutna dob djece s kojom rade. Drugi dio upitnika sadrži 15 pitanja o ispitanikovoju upoznatosti s jezičnim igrama i njihovoj važnosti u ostvarivanju s djecom ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Posljednje je pitanje u upitniku bilo otvorenoga tipa što znači da su ispitanici mogli navesti osobno iskustvo. Na pitanja je bio moguć veći broj odgovora, odnosno izborom broja od 1 do 5 na ljestvici Likertova tipa pri čemu je:

- 1 – uopće se ne slažem
- 2 – ne slažem se
- 3 – djelomično se slažem
- 4 – slažem se
- 5 – u potpunosti se slažem.

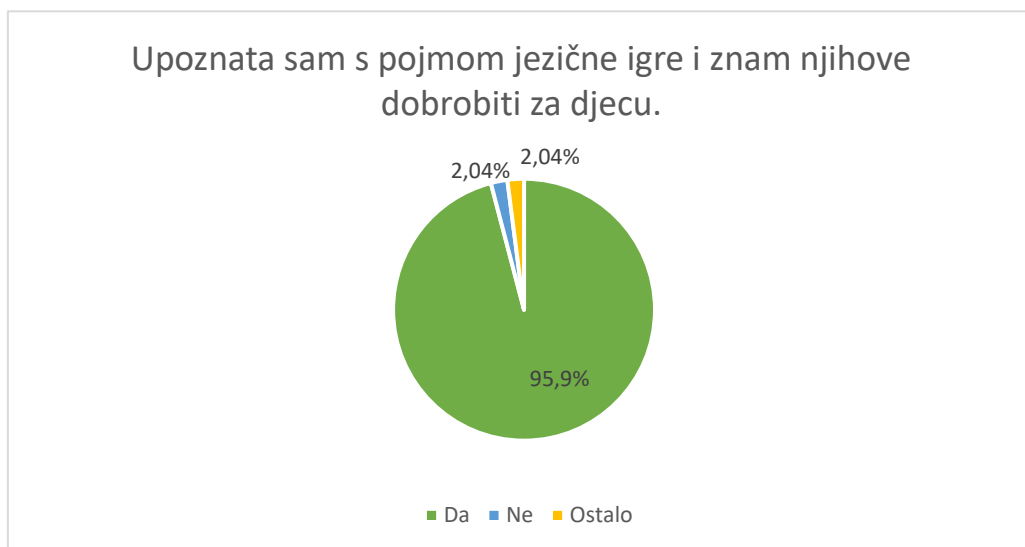
Od 55 ispitanika njih 39 (70,9 %) odgojitelji su djece rane i predškolske dobi, njih 10 (18,7 %) su studenti.

Tablica 2. *Pitanja koja se odnose na važnost provedbe jezičnih igara s djecom*

1.	Upoznata sam s pojmom jezične igre i znam njihove dobrobiti za djecu.
2.	Jezične su igre vrlo važne u svakodnevnom radu s djecom.
3.	Jezične igre treba primjenjivati od rane djetetove dobi.
4.	Jezičnim igrama treba se posvetiti tek u predškolskoj dobi.
5.	Zadovoljna sam kako provodim jezične igre u svojoj skupini.
6.	Zadovoljna sam reakcijom djece na provedene jezične igre.
7.	Uvijek na kreativan način uvedem jezičnu igru u rad s djecom.
8.	U čemu je vidljiva Vaša kreativnost kod jezičnih igara?
9.	Ne provodim jezične igre s djecom jer one nisu zanimljive djeci s kojom trenutačno radim.
10.	Ne provodim jezične igre s djecom jer nisu korisne za jezični razvoj djece.
11.	Odgojitelji bi trebali učestalo provoditi jezične igre u svojoj skupini.
12.	Uporabom jezičnih igara uočavam jezični napredak djece.
13.	Smatram sebe dobrim govornim uzorom kod djece.
14.	Kontinuirano pratim stručnu literaturu koja se odnosi na jezične igre.
15.	Molim Vas, ukratko opišite jedan (ili više) primjer/primjera kako Vi provodite jezične igre.

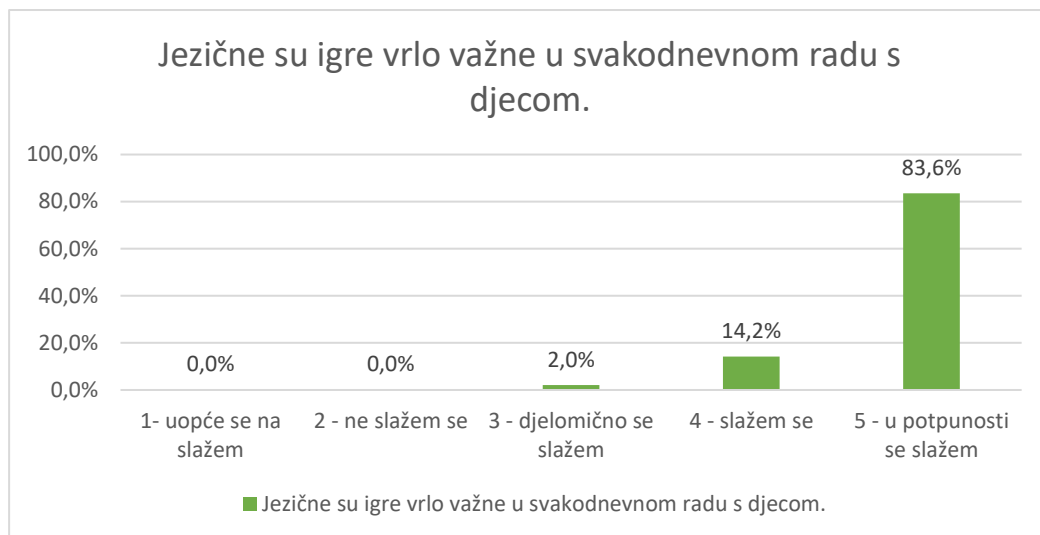
6.6. Rezultati i rasprava upitnika

Od 49 odgojitelja i studenata, 95,9 % upoznato je s pojmom jezičnih igara. Na temelju prikupljenih podataka može se zaključiti da ispitanici imaju predznanje na području jezičnih igara u svakodnevnom radu s djecom. Vrlo je mali postotak onih koji nisu upoznati s jezičnim igrama, svega 2,04 % njih odgovorilo je „Ne“ i 2,04 % njih odgovorilo je „Ostalo“.

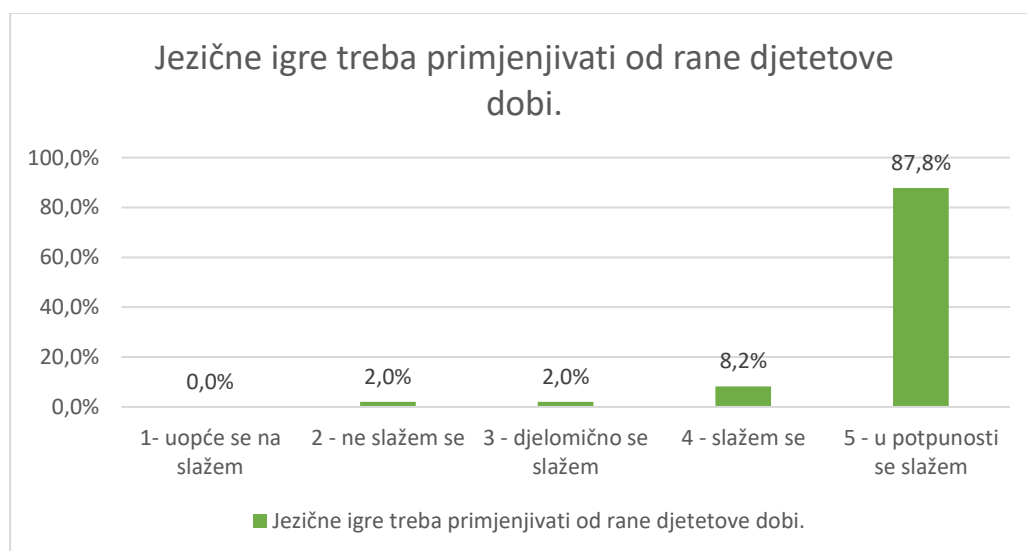
Grafikon 1. *Upoznatost ispitanika s pojmom jezičnih igara i njihovom dobrobiti za djecu (Izvor: Autor)*

Od 49 odgojitelja i studenata njih 83,6 % smatra da su jezične igre vrlo važne u svakodnevnom radu s djecom što su na skali označili od 1 do 5 brojem 5, pri čemu 5 znači u potpunosti se slažem s navedenom tvrdnjom. 14,2 % ispitanika odgovorilo je da se slaže s navedenom tvrdnjom, a samo 2,04 % ispitanika odgovorilo je da se djelomično slaže. Grafikon 2. pokazuje da na skali nema odgovora pod brojem 1 i 2.

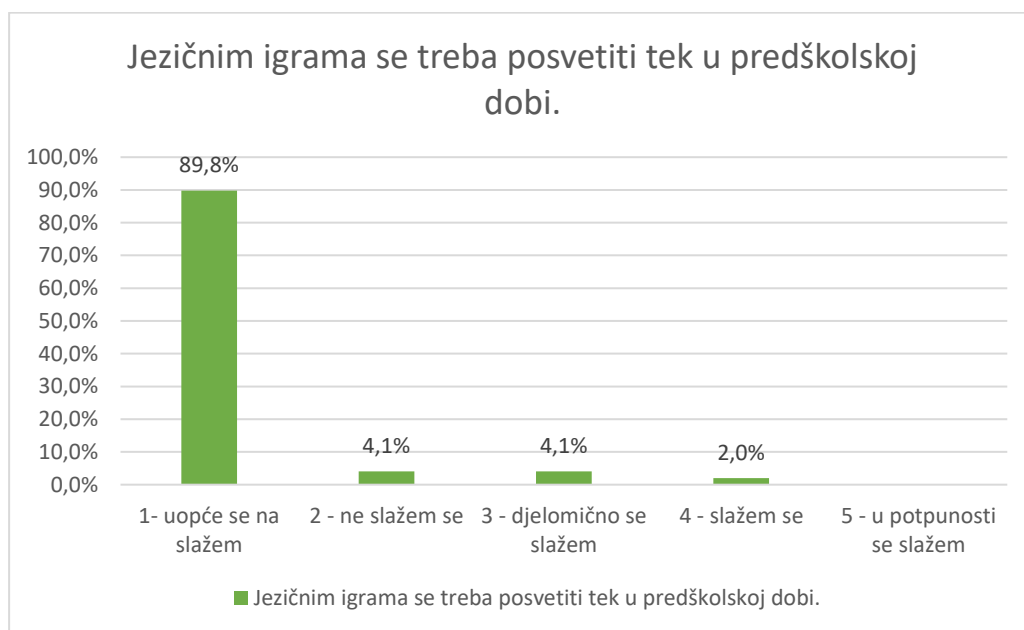
Grafikon 2. *Važnost jezičnih igara u svakodnevnom radu s djecom (Izvor: Autor)*

Od 49 odgojitelja i studenata, njih 49, odnosno 87,8 % u potpunosti se slaže s tvrdnjom da bi se jezične igre trebale primjenjivati od najranije dobi djece. Njih 4 (8,2 %) složilo se s navedenom tvrdnjom dok se jedan ispitanik ili 2,04 %, djelomično složio s tvrdnjom. Također, njih 2,04 % ne slaže se s tvrdnjom da se jezičnim igrama treba posvetiti od najranije djetetove dobi.

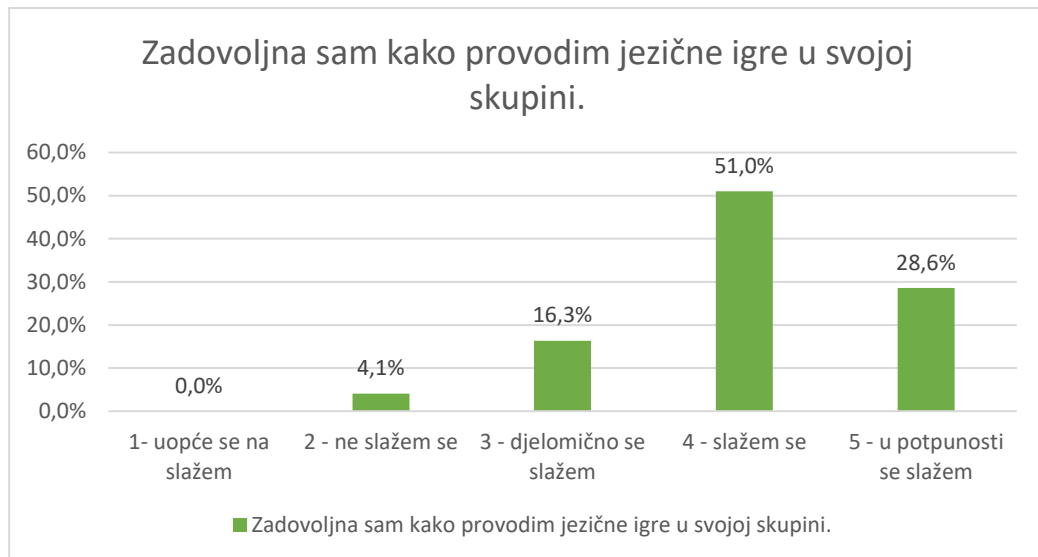
Grafikon 3. *Važnost primjenjivanja jezičnih igara od najranije djetetove dobi (Izvor: Autor)*

Na tvrdnju kako se jezičnim igrama treba posvetiti tek u predškolskoj dobi, od 49 odgojitelja i studenata njih, 44 (89,8 %) uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom, njih dvoje (4,1 %) ne slaže se s tvrdnjom, njih dvoje (4,1 %) djelomično se slaže s tvrdnjom te 2,04 % njih se slaže s tvrdnjom. Dobiveni rezultati pokazuju da veliki postotak ispitanika posvećuje pozornost jezičnim igrama tijekom cijelog odgojno-obrazovnog procesa, a ne samo u predškolskoj dobi.

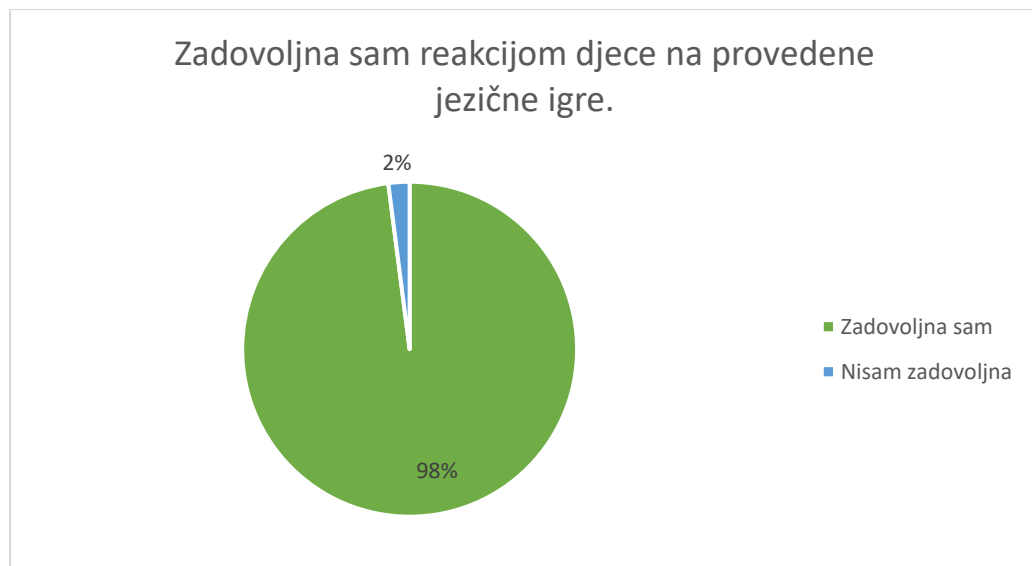
Grafikon 4. Posvećenost provođenju jezičnih igara u predškolskoj dobi (Izvor: Autor)

Što se tiče zadovoljstva provedbom jezičnih igara u njihovoj skupini, od 49 odgojitelja i studenata njih 51 % je zadovoljno provedbom jezičnih igara, 14 njih odnosno (28,6 %) je u potpunosti zadovoljno, dok se 16,3 % njih djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Isto tako, 2 ispitanika odnosno 4,1 % nezadovoljni su provedbom jezičnih igara u svojoj skupini. Iz navedenih podataka vidljivo je da je više od 70 % ispitanika uglavnom zadovoljno provedbom jezičnih igara u skupini s kojom trenutno rade.

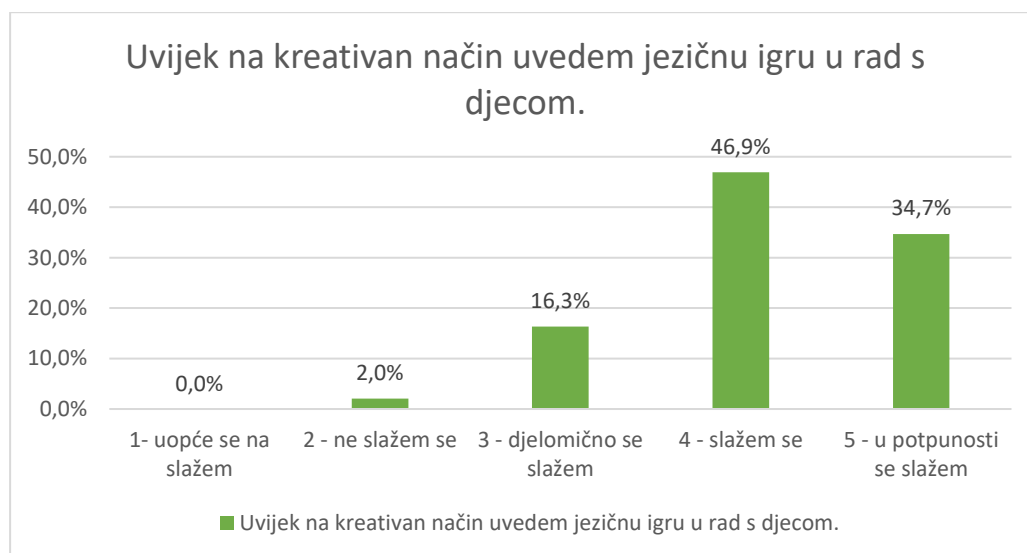
Grafikon 5. *Zadovoljstvo ispitanika u provođenju jezičnih igara u skupinama s kojima rade (Izvor: Autor)*

Od 49 odgojitelja i studenata njih 48 (98 %) bilo je zadovoljno reakcijom djece na provedenu igru, dok je 2 % ispitanika bilo nezadovoljno dječjom reakcijom na provedenu jezičnu igru.

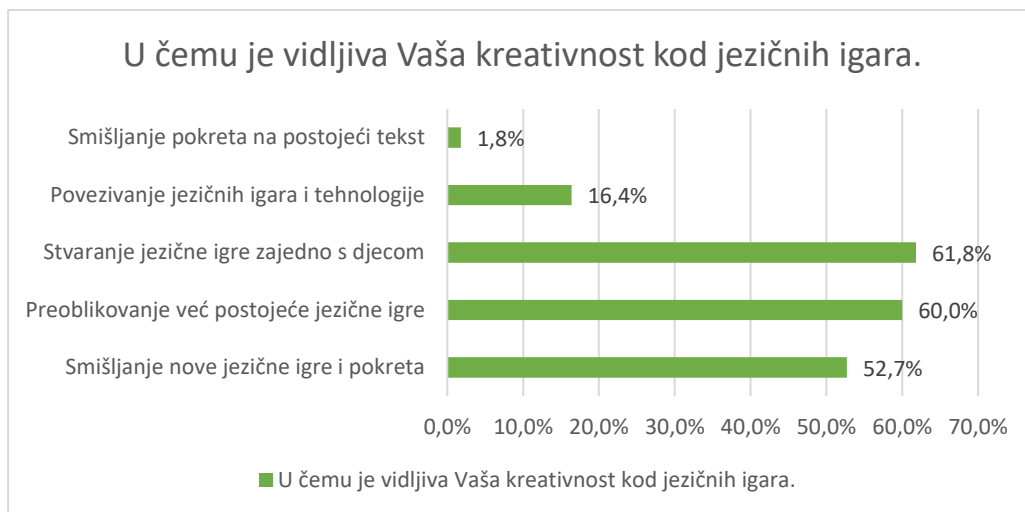
Grafikon 6. *Zadovoljstvo ispitanika reakcijom djece na provedene jezične igre (Izvor: Autor)*

Za tvrdnje „Uvijek na kreativan način uvedem jezičnu igru u rad s djecom“ od 49 odgojitelja i studenata njih 46,9 % označilo je odgovor na ljestvici s brojem 4, što ujedno znači da se slažu s navedenom tvrdnjom. Njih 34,7 % u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, 16,3 % se djelomično slaže te svega 2,04 % ispitanika ne slaže se s tvrdnjom.

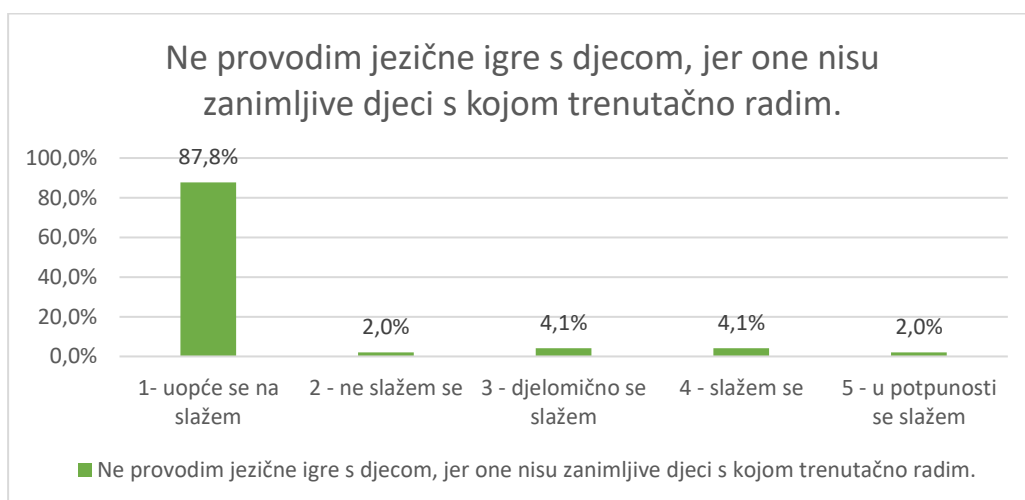
Grafikon 7. Kreativnost uvođenja jezičnim igara u odgojne skupine (Izvor: Autor)

Za pitanje višestrukoga izbora, koje je od odgojitelje i studente zahtijevalo odabir nekoliko kreativnih načina provođenja jezičnih igara s djecom, najčešći izbor bio je *stvaranje novih jezičnih igara s djecom*, za što se odlučilo 61,8 % njih. Dobiveni rezultati pokazuju da su odgojitelji svjesni potrebe da se djeci ponudi mogućnost samostalnoga odabira jezične igre.

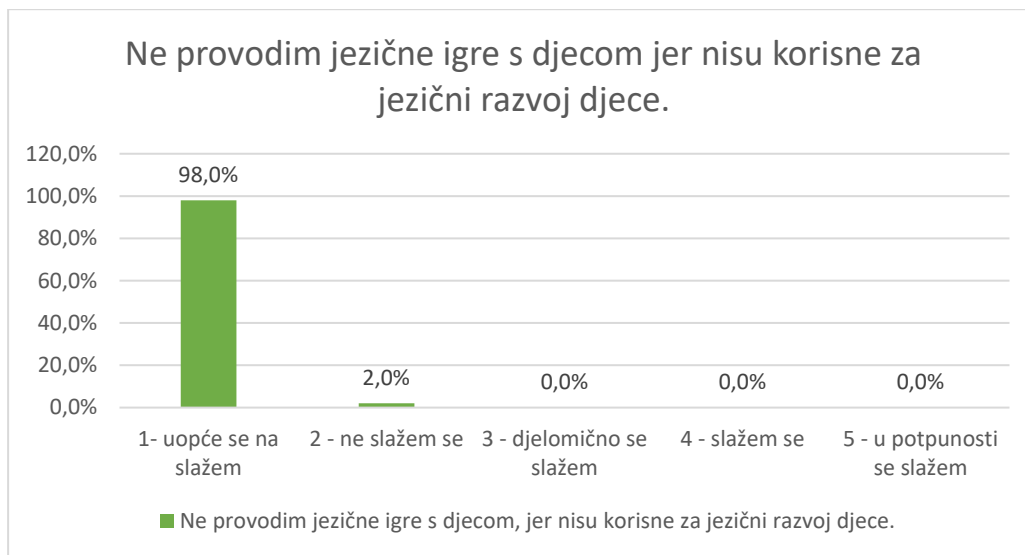
Grafikon 8. *Kreativni načini odgojitelja i studenata u izvedbi jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Od 49 odgojitelja i studenata, njih 43 odnosno 87,8 % uopće se ne slaže s tvrdnjom „Ne provodim jezične igre s djecom, jer one nisu zanimljive djeci s kojom trenutačno radim“. Njih 2,04 % se ne slaže s navedenom tvrdnjom dok se njih 2 (4,1 %) djelomično slaže. Prema rezultatima ankete, 4,1 % njih također se slaže s navedenom tvrdnjom, a 2,04 % se u potpunosti slaže.

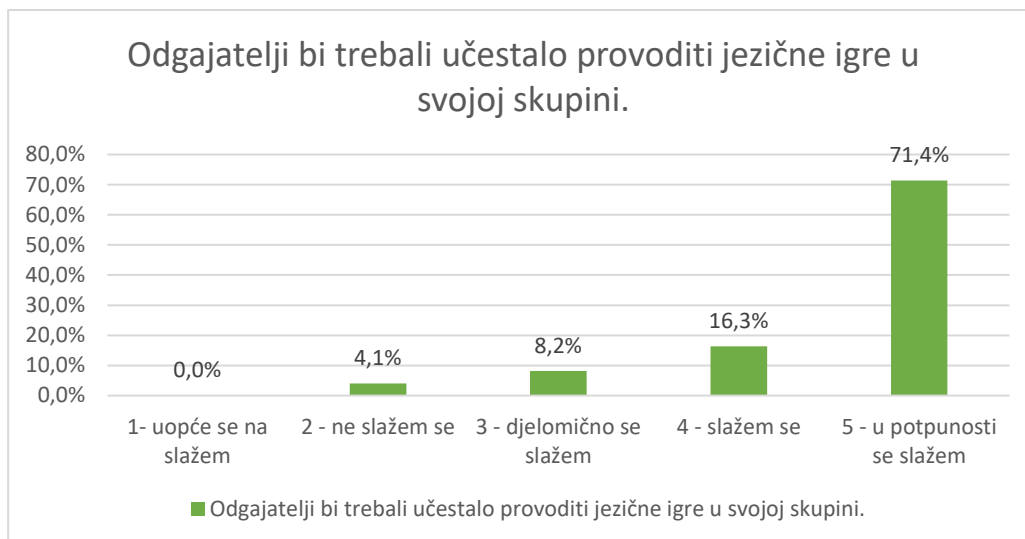
Grafikon 9. *Zainteresiranost djece za jezične igre (Izvor: Autor)*

Kad je riječ o tvrdnji da je razlog neprovođenja jezičnih igara to što one nisu korisne za jezični razvoj djece, 98 % ispitanika se s time uopće ne slaže. Dobiveni podatci pokazuje da odgojitelji uglavnom provode jezične igre u radu s djecom kako bi unaprijedili dječji jezični razvoj i poboljšali njihove komunikacijske vještine.

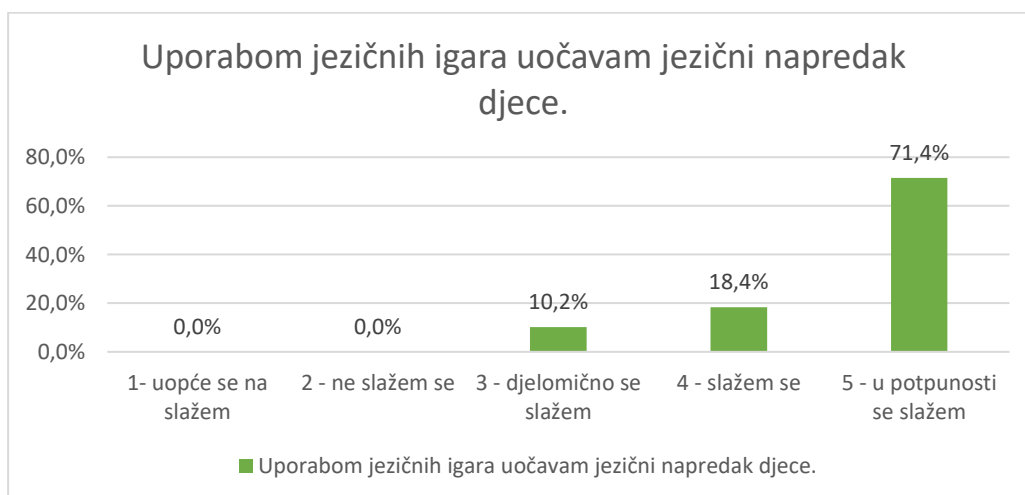
Grafikon 10. *Mišljenje ispitanika o korisnosti jezičnih igara za djetetov govorni razvoj (Izvor: Autor)*

O učestalosti važnosti provođenja jezičnih igara 35 (71,4 %) od 49 odgojitelja i studenata u potpunosti se slaže, dok se 8 (16,3 %) slaže s navedenom tvrdnjom. Njih 4, odnosno 8,2 % se djelomično slaže te svega 4,1 % ispitanika se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Iz svega navedenog, većina ispitanika smatra kako jezične igre treba provoditi svakodnevno.

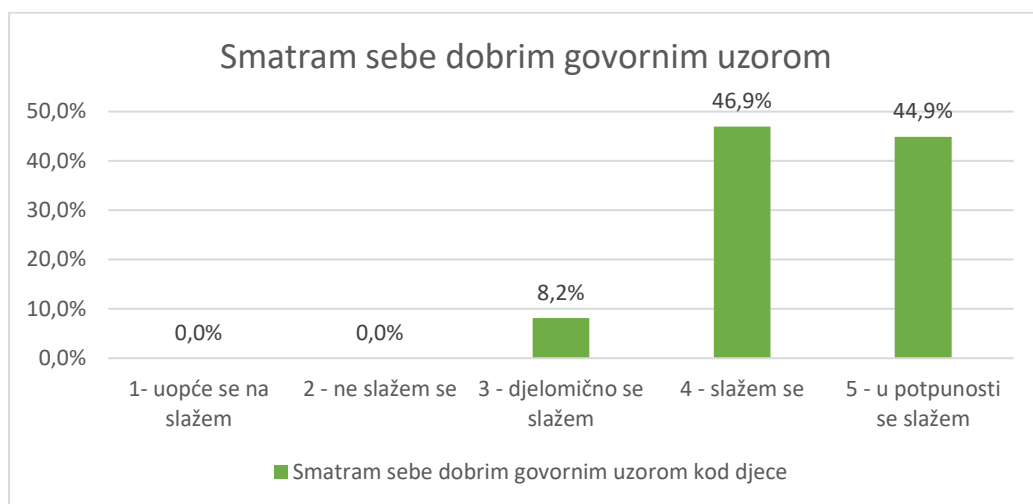
Grafikon 11. *Važnosti provedbe jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Pri korištenju jezičnih igara 71,4 % ispitanika u potpunosti uočava jezični napredak djece, njih 18,4 % slaže se s navedenom tvrdnjom uočavanja napretka dok njih 10,2 % djelomično uočava napredak djece. Iz navedenih rezultata vidljivo je da je visok postotak onih koji uočavaju napredak djece pomoću jezičnih igara, a značajno je visok i postotak onih koji djelomično uočavaju napredak djece. Zanimljiva je činjenica da ispitanici koji se djelomično slažu s tvrdnjom, pripadaju skupini ispitanika koji su na pitanje upoznatosti s pojmom jezičnih igara i njihovom dobrobiti za djecu, odgovorili negativno.

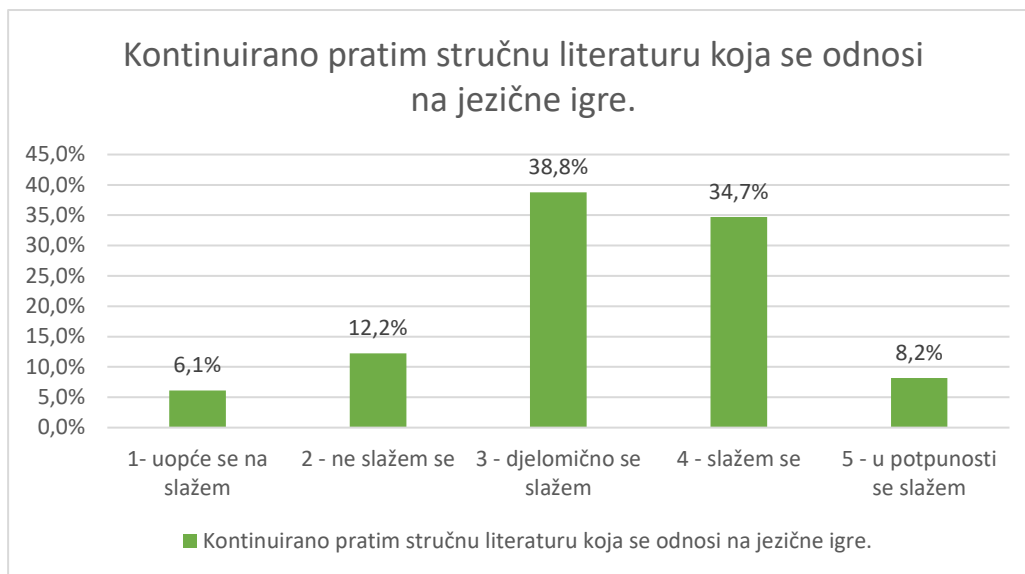
Grafikon 12. *Uočavanje napretka jezičnoga razvoja djece primjenom jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Od 49 odgojitelja i studenata njih 46,9 % sebe smatra dobrim govornim modelom, njih 44,9 % sebe u potpunosti smatra dobrim govornim modelom te se 8,2 %, smatra djelomično dobrim govornim model. Podatci dobiveni iz navedene tvrdnje ukazuju na odgovorna ponašanja odgojitelja i studenata u njihovu radu. Prije svega, važno je da su odgojitelji dobar komunikacijski model jer djeca slušaju i oponašaju odrasle te upijaju njihova ponašanja prema ljudima i okolini pa tako i prema ponuđenim govornim i jezičnim modelima.

Grafikon 13. Stavovi ispitanika o osobnim govornim kompetencijama (Izvor: Autor)

Od 49 odgojitelja i studenata 19 (38,8 %) djelomično prati i proučava stručnu literaturu koja se odnosi na jezične igre, njih 17 (34,7 %) kontinuirano prati stručnu literaturu dok njih 4 (8,2 %) u potpunosti kontinuirano proučava literaturu koja se odnosi na jezične igre. Također, 6 ispitanika, odnosno 12,2 % ne slaže se s navedenom tvrdnjom o važnosti proučavanja stručne literature te njih 6,1 % uopće ne proučava stručnu literaturu. Dobiveni podatci pokazuju kako ispitanici trebaju poraditi na proučavanju stručne literature u svrhu pronalaska novih, inovativnih jezičnih igara za napredak govorne kompetencije djece.

Grafikon 14. *Važnost kontinuiranoga proučavanja stručne literature koja se odnosi na jezične igre (Izvor: Autor)*

Nadalje, posljednje pitanje ankete glasilo je: „Molim Vas, ukratko opišite jedan (ili više) primjer/primjera kako Vi provodite jezične igre.“ Od ukupno 55 ispitanika, 31 ispitanik je odgovorio na navedeno pitanje te su u primjeru izdvojeni odgovori odgojitelja i studenata. Neki od primjera jezičnih igara izdvojeni su u tablici 3.

Tablica 3. *Primjeri provođenja jezičnih igara ispitanika (Izvor: Autor)*

1.	Jezične igre provodim na način da djecu prvo uvedem u temu pa na zanimljiv način provedem jezičnu igru.
2.	Uviđam što djecu zanima, to jest njihov interes i na temelju toga s njima osmislim jezičnu igru ili doradim već postojeću.
3.	U manjim skupinama djece kako bi im se mogla više posvetiti.
4.	„Što smo čuli" je igra gdje proizvodite zvukove raznim predmetima dok djeca žmire. U krugu sjede s pokrivenim očima. Npr. zvončićima proizvedete zvuk, pitate djecu što je to.
5.	Svakodnevno desetak minuta, kad dozvoli vrijeme, dok im je zanimljivo „vježbamo jezik,, (djeca su dala naziv igri)
6.	Leti, leti. Govorim stvari koje lete/ne lete. Ukoliko lete, prsti djece su u zraku. Ukoliko stvar/životinja/pojam ne lete, onda su prsti okrenuti prema podu.
7.	U predškolskoj skupini često sjedimo u krugu i rješavamo zagonetke. Jedan od korisnih načina jezičnih igara, a uz to i poticanja djece na razmišljanje.
8.	Igra suprotnosti, uhvati loptu i pogodi slovo, igra tko će više (riječi na zadano slovo), igra slovo na slovo, igra pogodi tko sam (djeca moraju pogoditi o kojoj je životinji riječ te time upoznaju životinje, njihova staništa, nove pojmove i sl.) također se može igrati i nešto drugo osim životinja, igra traži slovo u košaricu (uskrсна igra gdje djeca umjesto mrkvi traže zadana slova te istovremeno moraju reći riječ na zadano slovo)
9.	Ovisno o aktivnostima u kojima se taj tjedan nalazimo, uvijek osmislimo ili pronađemo i jezičnu igru koja se može povezati s tom temom.
10.	Pažnja djece u mojoj skupini je kratkog vijeka pa sjednemo na tepih i čitamo, pjevamo, brojimo brojalice i igramo jezične igre, sve ovisno o pažnji djece.
11.	Frontalni rad u krugu, tekst recitacije/brojalice/pjesme popratim gestama. Ponavljamo dnevno.
12.	Igre suprotnih riječi, pokretne igre uz priču, igre pamćenja, izmisli rečenicu na zadanu riječ, igra kalodont, pokvareni telefon, leti, leti i ostale.

Odgovori većine ispitanika o načinu provođenja jezičnih igara vrlo su različiti, a neki primjeri jezičnih igara bili su slični ili gotovo isti. Odgojitelji i studenti najčešće jezične igre provode nestrukturirano ovisno o situaciji i vremenu s kojim raspolažu ili pak strukturirano

odabirući jezične igre o aktualnoj temi uvažavajući pri tome interes djece. Ispitanici vrlo kreativno provode jezične igre, neki preoblikuju postojeće, zatim zajedno s djecom smišljaju nove igre, koriste razne predmete koji su djeci zanimljivi i u igri potiču jezični razvoj djece u skupini. Igre koje su ispitanici najčešće navodili su „Pokvareni telefon“, igra „Kalodont“, „Leti, leti“ i igre osmišljavanja riječi na zadano slovo. Također, u navedenim odgovorima nekolicina ispitanika modificirala je jezične igre „Pričaj mi priču“ i „Nastavi niz“ koje su spomenute u ovom radu. Iz navedenih primjera vidljivo je kako ispitanici odabiru jezične igre specijalizirane za razvoj govora kod djece. Jezičnim igrama, mozgalicama te zagonetkama ispitanici potiču djecu na razmišljanje i razgovor, najčešće u jutarnjem krugu. Odgojitelji i studenti svakodnevno se zalažu za jezični i govorni napredak djece. Oni provode jezične igre, uglavnom u manjim grupama kako bi djeci posvetili što više pažnje.

6.7. Zaključna promišljanja

U ovom se poglavlju analiziraju rezultati ankete kako bi se utvrdilo jesu li dobivene hipoteze potvrđene ili opovrgnute. Sukladno postavljenoj hipotezi o važnosti jezičnih igara za razvoj dječjeg govora, rezultati pokazuju da velik broj ispitanika jezične igre smatra vrlo važnima u radu s djecom ranog i predškolskog uzrasta jer unaprjeđuju govor, komunikaciju i socijalizaciju. Važno je napomenuti da su odgojitelji i studenti svjesni da djecu treba od malih nogu poticati na govor i izražavanje, a to će najlakše postići uvođenjem jezičnih igara u njihove skupine. Prema drugoj postavljenoj hipotezi o važnosti učestalog provođenju jezičnih igara, rezultati pokazuju da neki ispitanici smatraju kako se jezične igre trebaju svakodnevno provoditi u radu s djecom jer tako utječemo na usavršavanje dječjeg govora dok se drugi s time djelomično slažu. Treća, i posljednja hipoteza, ukazuje na važnost pravilnog govornog modela odgojitelja u radu s djecom. Većina sebe smatra dobrim govornim modelom što djelomično potvrđuju i rezultati kontinuiranog praćenja stručne literature, no prema dobivenim rezultatima manje od 10 % ispitanika sebe smatra djelomično dobrim govornim modelom. Stoga bi ispitanici trebali poraditi na proučavanju stručne literature u svrhe pronalaska novih, inovativnih jezičnih igara za napredak govorne kompetencije djece.

7. Zaključak

Najprirodniji način učenja upravo je pomoću igre. Igra djeci omogućuje slobodu uma, riječi i tijela, stoga su jezične igre izvrstan alat za rad s djecom rane i predškolske dobi. Djeca uče pomoću jezičnih igara, a da toga nisu ni svjesna.

Spoj igre, kao prirodne dječje djelatnosti, i jezika, kao jednoga od osnovnih sredstava sporazumijevanja u svijetu, omogućuje neopterećeno učenje i ovladavanje društvenim, pa onda i jezičnim ulogama, korištenje naslijeđenoga iskustva, ali i kreativnosti i individualnosti te učvršćivanje temelja za ovladavanje tim istim svijetom na bilo kojoj razini. (Peti-Stantić i Velički, 2008.)

Jezične igre ne potiču samo razvoj govora, komunikacije i socijalizacije nego služe i zabavi djece, kreativnosti i istraživanju te promiču otvorenost djece u skupini. Govor je urođena ljudska djelatnost pa ga djeca razvijaju i usavršavaju već od samog rođenja. Važnu ulogu u razvoju govora i komunikacijskih vještina imaju roditelji i odgojitelji. Oni ne samo da prilagođavaju igre za djecu koje ih potiču na jezično izražavanje nego i predstavljaju govorni model koji djeca uvelike oponašaju. Odgojitelji i roditelji trebali bi poticati dječje socijalne interakcije jer njima djeca razvijaju i usavršavaju svoje komunikacijske vještine te u konačnici, postaju dobri govornici. Najvažnije komunikacijske vještine koje treba poticati kod djece su prije svega asertivno ponašanje, sloboda izražavanja te aktivno slušanje sugovornika i okoline. Jezične igre ključne su za razvoj dječjeg govora i treba se posvetiti njihovoj provedbi u odgojno-obrazovnim skupinama.

Literatura

1. Aladrović, S. K. (2018). *Kreativne jezične igre: priručnik*. Zagreb: Alfa.
2. Anić, V. , Silić J. (2001). *Pravopis hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
3. Borovac Zekan, S. i Gabrić, K. (2021). NEVERBALNA KOMUNIKACIJA KAO ALAT UVJERAVANJA U JAVNOM NASTUPU. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, 15 (3-4), 143-158. <https://hrcak.srce.hr/file/388992>
4. Cooper, S. (2009). *Braniti se riječima: kako poučiti djecu umijeću verbalne samoobrane: priručni za roditelje i učitelje*. Buševac: Ostvarenje
5. Čudina-Obradović, M. (2002). *Čitanje prije škole. Priručnik za roditelje i odgojitelje*. Zagreb: Školska knjiga.
6. Došen Dobud, A. (2016). *Dijete – istraživač i stvaralac: igra, istraživanje i stvaranje djece rane i predškolske dobi*. Zagreb: Alinea.
7. Duran, M. (2003). *Dijete i igra*. Naklada Slap (3. izdanje)
8. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021 <https://www.enciklopedija.hr/>
9. Jelaska, Z. (2005) Jezik, komunikacija i sposobnosti: nazivi i bliskoznačnice. *Jezik*, 52 (4). 128-138. <https://hrcak.srce.hr/file/24203>
10. Kuvač Kraljević, J. (2015). *Priručnik za prepoznavanje i obrazovanje djece s jezičnim teškoćama*. Priručnik za prepoznavanje. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta.
11. Oussoren, R. A. (2007). *Ples pisanja: progresivni glazbeno-pokretni program razvoja početnih vještina pisanja u djece*. Buševac: Ostvarenje.
12. Peti-Stantić, Anita i Velički, Vladimira (2008). *Jezične igre za velike i male*. Zagreb: Alfa d.d.
13. Posokhova, I. (2009). *Zabavan jezik u slikama i igrama: Knjiga 1. Riječi*. Zagreb: Planet Zoe
14. Posokhova, I. (2009). *Zabavan jezik u slikama i igrama: Knjiga 2. Glasovi*. Zagreb: Planet Zoe
15. Šego, J. (2009). Utjecaj okoline na govorno-komunikacijsku kompetenciju djece; jezične igre kao poticaj dječjem govornom razvoju. *Govor*, 26 (2), 119-149. <https://hrcak.srce.hr/file/244957>
16. Vasta, R., (Haith, M.) i Miller, S. (1998). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

17. Velički, V., i Katarinčić I. (2014). *Stihovi u pokretu: malešnice i igre prstima kao poticaj za govor*. Zagreb: Alfa.
18. <https://www.seminarski-diplomski.co.rs/KNJIZEVNOST/Jezicne-djelatnosti.html> Pristupljeno 15. veljače 2023.

Prilozi i dodatci

Popis ilustracija

Slike

Slika1. *Primjer slikopriče*

(Izvor: <https://kucnivrtic.wordpress.com/2020/04/09/usksne-slikoprice/>; pristupljeno 8. travnja 2023.)

Tablice

Tablica 1. *Vrste igara s obzirom na spoznajnu (kognitivnu) razinu (prema Vasta i suradnici, 1998.)*

Tablica 2. *Pitanja koja se odnose na važnost provedbe jezičnih igara s djecom*

Tablica 3. *Primjeri provođenja jezičnih igara ispitanika (Izvor: Autor)*

Grafikoni

Grafički organizator 1. *Komunikacijski proces*

Grafikon 1. *Upoznatost ispitanika s pojmom jezičnih igara i njihovom dobrobiti za djecu (Izvor: Autor)*

Grafikon 2. *Važnost jezičnih igara u svakodnevnom radu s djecom (Izvor: Autor)*

Grafikon 3. *Važnost primjenjivanja jezičnih igara od najranije djetetove dobi (Izvor: Autor)*

Grafikon 4. *Posvećenost provođenju jezičnih igara u predškolskoj dobi (Izvor: Autor)*

Grafikon 5. *Zadovoljstvo ispitanika u provođenju jezičnih igara u skupinama s kojima rade (Izvor: Autor)*

Grafikon 6. *Zadovoljstvo ispitanika reakcijom djece na provedene jezične igre (Izvor: Autor)*

Grafikon 7. *Kreativnost uvođenja jezičnim igara u odgojne skupine (Izvor: Autor)*

Grafikon 8. *Kreativni načini odgojitelja i studenata u izvedbi jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Grafikon 9. *Zainteresiranost djece za jezične igre (Izvor: Autor)*

Grafikon 10. *Mišljenje ispitanika o korisnosti jezičnih igara za djetetov govorni razvoj (Izvor: Autor)*

Grafikon 11. *Važnosti provedbe jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Grafikon 12. *Uočavanje napretka jezičnoga razvoja djece primjenom jezičnih igara (Izvor: Autor)*

Grafikon 13. *Stavovi ispitanika o osobnim govornim kompetencijama (Izvor: Autor)*

Grafikon 14. *Važnost kontinuiranoga proučavanja stručne literature koja se odnosi na jezične igre (Izvor: Autor)*

Izjava o izvornosti završnog/diplomskog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)